

Pozdravni govor
Predsjednika Republike dr. Franje Tuđmana
prigodom dolaska Sv. Oca Ivana Pavla II. u Hrvatsku
10. rujna 1994.

»Vi ste prvi stali u zaštitu napadnutog hrvatskog naroda«

Sveti Oče,

U ime hrvatskoga naroda, i svih građana Hrvatske, upućujem Vam riječi pozdravljenja i zahvalnosti što ste došli u zemlju Hrvata, koji su stoljećima čekali na posjet vrhovnog poglavara svoje Crkve. Hrvatska Vas dočekuje razdraganih duša i raskriljenih ruku, štujući Vas kao svoga zaštitnika i vrhovni moralni autoritet civiliziranoga čovječanstva. Vaš posjet doživljavamo kao dolazak apostola mira i donositelja utjehe božanskog poslanja svim ljudima i narodima, što pate i stradavaju zbog nepravdi i zlosilja u današnjemu svijetu.

Hrvatski je narod dugo i željno iščekivao taj posjet, do kojeg je konačno došlo u dane ostvarenja njegovih stoljetnih težnja da na svojoj zemlji može živjeti, u skladu s naravnim i Božjim zakonima, kao slobodan i suveren narod. Naša je neizmijerna radost uvećana i zbog toga što Vas Zagreb, glavni grad svih Hrvata, dočekuje u dane kad-sa svojom nadbiskupijom - slavi 900-tu obljetnicu svoga utemeljenja.

Sveti Oče,

Hrvati su jedan od najstarijih naroda današnje Europe. Oni su, u doba velike seobe naroda, u ova područja jugoistočne Europe, između Dunava i Jadrana, došli iz svoje pradomovine, »Bijele Hrvatske«, koja je bila na području Vašeg zavičaja u Poljskoj. Došavši ovamo, oni su ubrzo, još u VII. stoljeću prihvatili Kristovu vjeru i rimskog biskupa kao njegova namjesnika, postavši i ostavši za trajna vremena sastavnim dijelom izgradnje i obrane zapadne kršćanske uljudbe.

Od samoga početka bivstvovanja hrvatskog naroda na ovome tlu, uloga Svete Stolice - kao vrhovnog autoriteta vjerske, a dugo vremena i međunarodne svjetovne vlasti - bila je od iznimne važnosti za njegov društveni, kulturni i državno-politički razvitak. Pravi smisao ove činjenice može se dokučiti tek kad se ima na umu da je povijest hrvatskog naroda, zbog geopolitičkog položaja, na razlučnici različitih civilizacija i imperijalnih presizanja, sve do sada, bila teška i tegobna borba za opstanak.

Od osobite važnosti bile su veze i odnosi hrvatskih vladara sa Svetom Stolicom u doba nastajanja, izgradnje i obrane samosvojne hrvatske države.

Povijesno je veoma znakovito svjedočenje cara Konstantina Porfirogeneta da su Hrvati sklopili sporazum s papom Agatonom g. 679. da neće napadati druge narode.

Svoje prvo međunarodno priznanje - po tada uobičajenom shvaćanju - Hrvatska je zadobila od Vašeg predšasnika pape Ivana VIII. koji 7. lipnja 879. piše knezu Branimiru:«... Kad smo (...) na dan Uzašašća Gospodnjeg služili misu na žrtveniku Svetoga Petra, digosmo ruke u vis i blagoslovismo Tebe i cio narod Tvoj, i cijelu zemlju Tvoju, da mogneš ovdje uvijek tijelom i dušom sretno i sigurno vladati svojom zemaljskom kneževinom, a poslije smrti da se na nebesima s Bogom veseliš i vječno vladaš...«

Godine 925. papa Ivan X. priznaje naslov prvom hrvatskom kralju Tomislavu. Papa Grgur

VII. šalje hrvatskom vladaru Zvonimiru krunu, i njegov ga izaslanik Gebizon kruni g. 1075. za kralja Hrvatske i Dalmacije, čime je, u okviru tadanjeg europskog poretka, priznata suverenost hrvatskih vladara nad Dalmacijom koja je prije bila pod bizantskim vrhovništvom.

U doba osmanlijske najezde na Europu, Sveta Stolica pruža Hrvatima svestranu pomoć u obrani od osvajačke ugroze. Među inim: papa Aleksandar VI. nastoji (1463.) spasiti iz zarobljeništva hrvatskog bana Derenčina; od kakve je važnosti obrana Hrvatske bila za kršćansku Europu vidi se iz poruke Hrvatima, što ju je papa Leon X. uputio 12. prosinca 1519., posredstvom trogirskog biskupa Tome Nigera: »Sinko, pođi i pozdravi svoga bana i sav narod hrvatski! I javi svima: Glavar Crkve neće dopustiti da propadne Hrvatska, najčvršći štit i predziđe kršćanstva!«.

Za bolje razumijevanje, svekolikog povijesnog zbivanja do danas, dobro je podsjetiti i na činjenicu, da bosanska kraljica Katarina g. 1478. zavješta bosansko kraljevstvo Svetoj Stolici, ako se iz osmanlijskog zarobljeništva ne bi vratila njezina djeca.

Papa Urban VIII. prima g. 1629. braću Nikolu i Petra Zrinskog, koji se, kao i mnogi hrvatski velikani prije i poslije njih, obraćaju i Vatikanu i drugim europskim zemljama za pomoć u obrani opstojnosti Hrvatske.

Dubrovačka Republika, sa svojom biskupijom, bila je stoljećima povezana sa Svetom Stolicom, u obostranom interesu, što je olakšalo da se u Dubrovniku očuva i razvija duh i riječ hrvatstva nasuprot drugih vjerskih i kulturnih presizanja.

Mnogi su hrvatski ljudi, iz vjerskih i svjetovnih staleža, dali svoj obol, ne samo učvršćenju uloge katoličanstva u hrvatskim zemljama, nego i razvitku kršćanske uljudbe i nastojanjima prevladavanja raskola u kršćanstvu: od Grgura Ninskog (u X. st.), preko Jurja Križanića (u XVII. st.) i Josipa Ruđera Boškovića (u XVIII. st.) do Josipa Jurja Strossmayera (u XIX. st.) i kardinala Alojzija Stepinca (u XX. st.).

Sveti Oče,

Kad sam imao čast da me - kao poglavara suverene Hrvatske primite u Vatikanu 25. svibnja 1991. godine izrazio sam zadovoljstvo što se ponovno uspostavljaju trajne veze između Hrvatske i Svete Stolice koje su u komunističko

doba bile silom sprečavane. Pri tom sam posebno istaknuo, da očito ne može biti tek pukim slučajem, što je povijest namijenila Hrvatskoj osobitu zadaću, da se među prvima, nakon prevladavanja protukršćanske ideologije, vrati u krilo slobodnog svijeta i moralnim vrednotama kršćanske civilizacije. Tom sam Vam prigodom prenio želju hrvatskoga naroda da što prije posjetite uvijek vjernu Hrvatsku, što sam kasnije ponovio i pismeno u prigodi našeg drugog susreta (3. listopada 1991. g.). Razumije se, moj je poziv bio u dogovoru s Crkvom u Hrvata, u ime koje je pozivao i njezin prvi biskup kardinal Kuharić. I eto - sada se to ostvarilo!

2 Vi ste, Sveti Oče, kao dosljedan zagovaratelj i neumoran pronositelj najviših kršćanskih moralnih načela, prvi ustali u zaštitu napadnutog hrvatskog naroda u njegovoj težnji da ostvari svoje pravo na slobodu i suverenost. Vi ste probudili savjest Europe i svijeta odlučnim pozivanjem na prestanak barbarske agresije na Hrvatsku, priznajući pravo hrvatskom narodu na svoju samostalnu i suverenu državu, u okviru demokratskog međunarodnog poretka. Vi ste davali primjer, ali i opomene ravnodušnom svijetu, o tome koje su njegove etičke dužnosti, primajući 20. studenog 1991. hodočasnike iz mučeničkog i razorenog Vukovara, prosvjedujući 9. prosinca 1991. protiv bombardiranja Dubrovnika i uništavanja njegove dragocjene kulturne baštine. A govoreći na Sinodi biskupa (odjela za Europu), u prosincu te godine, skretali ste pozornost na to da barbarstvo nasilja i uništavanja kulturnih i vjerskih spomenika, razaranja crkava i bolnica, progoni i stradanja pučanstva - kakva je svijet nehajno promatrao u Hrvatskoj - obeščašćuje Europu i nagriza povjerenje ljudi i naroda u čitavu zapadnu uljudbu, u koju su polagali svoje nade kao u osnovu novog, pravednijeg međunarodnog poretka. Držeći se dosljedno moralnih načela, za koja se Sveta Stolica zauzima u djelovanju međunarodne zajednice, Vi ste priznali državnu samostalnost i suverenost demokratske Republike Hrvatske 13. siječnja 1992., dajući drugim zemljama primjer i poticaj. Tim je činom Sveta Stolica zorno posvjedočila svoju brigu za sudbinu hrvatskoga naroda, koji joj za to ostaje trajno zahvalan.

Jer, s uspostavom i s međunarodnim priznanjem demokratske i suverene hrvatske države, započelo je novo razdoblje hrvatske povijesti.

Sveti Oče,

Još uvijek, ovdje u Hrvatskoj, živimo i dalje u neizvjesnim i tegobnim vremenima s obzirom na probleme okončanja rata i posljedica agresije, prije svega oslobađanja okupiranih područja, povratak prognanika i obnove razorenih gradova i naselja, pače i čitavih područja. Našim je ljudima poznato, da zla i nepravde ima i u mnogim drugim dijelovima svijeta, ali smatramo da hrvatski narod zaslužuje i dalje i Vašu brigu i djelotvorniju pomoć međunarodne zajednice u prevladavanju svih teškoća s kojima je suočen.

Zaustavivši, odlučnim otporom čitavog naroda, srpsku agresiju u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini, hrvatsko državno vodstvo zauzelo se i za zaustavljanje ratnog sukoba između muslimanskog i hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Hrvatsko vodstvo prihvatilo je i Washingtonski sporazum o stvaranju muslimansko-hrvatske Federacije u Bosni i Hercegovini, i njezine Konfederacije s Hrvatskom. Hrvatska želi dati svoj prilog za uklanjanje svakog ekstremnog nacionalizma i fundamentalizma na ovom području. Hrvatska je i za normalizaciju odnosa sa Srbijom i Crnom Gorom (odnosno sadašnjom njihovom Jugoslavijom) na osnovama međusobnog priznanja. A srpskoj zajednici u Hrvatskoj jamči sva ljudska, vjerska i etnička prava, kao i talijanskoj i svakoj drugoj nacionalnoj manjini, u skladu s najvišim normama međunarodnih konvencija. Mi smo svjesni da se samo krajnjom razboritošću mogu stvoriti pretpostavke za novi međunarodni poredak u ovom području, na načelima zapadne civilizacije. U tom nastojanju Hrvatskoj je potrebna sva moguća pomoć i Svete Stolice i demokratskih zemalja Europe i svijeta.

Valja, naime, imati na umu da u okončanju krize na tlu bivše Jugoslavije nije riječ samo o razgraničenju između pojedinih naroda, nego i nadalje o povijesnoj geopolitičkoj razlučnici na kojoj se odvijaju i imperijalistička i civilizacijska presizanja, nadmetanja i prelamanja, pa nije nimalo laka zadaća, na tom zamršenom i teško prohodnom tlu, izgraditi nove putove suživota, suradnje i prijateljstva.

Hrvatska želi biti čimbenikom mira, stabilnosti međunarodnog poretka i suradnje među narodima i državama u ovom dijelu Europe.

Sveti Oče,

U svojoj borbi za uspostavu svoje slobodne i demokratske suverene države hrvatski je narod uz Božju pomoć - u ovo naše doba, s izbjavljenjem iz komunističkog pakla - ostvario i dubok nacionalno-politički preporod. Pred nama je zadaća da budemo usmjereni i na dovršenje duhovnog i gospodarskog preporoda, na načelima kršćanske civilizacije. Uspostavivši demokratski poredak, hrvatska državna vlast činila je i čini svjesne napore da ukloni sve ostatke komunističkog nasljeđa, s osobitom željom da uredi odnose sa Crkvom i Svetom Stolicom na najbolji mogući način, u interesu države, Crkve i građana vjernika.

Vi ste, Sveti Oče, ovu godinu proglasili Godinom obitelji. Obitelj je osnova ljudskog, pače i narodnog života i postojanja. Za hrvatski je narod problem obitelji i prava na život od posebne važnosti. Naime, zbog veoma nepovoljnih političkih i gospodarskih okolnosti, hrvatski su ljudi morali odlaziti u svijet pa su hrvatske obitelji bivale razdvajane, nemajući mogućnosti za normalan život i razvitak, a hrvatsko je nacionalno biće bilo ugroženo, ne samo rasipanjem hrvatskog puka na sve kontinente, nego i zabrinjavajućim smanjenjem prirodnog priraštaja. Stoga, ova hrvatska vlast poklanja punu pozornost Vašem učenju o važnosti obitelji, o pravu na život i o odgoju za odgovorno roditeljstvo.

Sveti Oče,

Pozdravljajući Vas u Hrvatskoj s neizmjernim poštovanjem, dopustite mi da izrazim i želju i nadu, da ćete i za vrijeme ovog kratkog posjeta osjetiti svu gorljivu ljubav prema Vama goleme većine hrvatskoga naroda, koji će ostajući vjeran svojoj povijesti biti i nadalje trajnom sastavnicom zapadno-kršćanske civilizacije.